

CULTUURKOMPAS

uitspraken

Culturele
identiteit
gaat niet alleen
over kunst.

En zo
is dat.

Inleiding

Een nieuwe visie op cultuur in Helmond en cultuur vóór Helmond. Nieuwe mogelijkheden creëren, keuzes maken, samen optrekken, kansen benutten, betrokken, breder én flexibeler.

Het is een tijd waarin we merken dat het klassiek ontwikkelen van nieuw beleid -waarin we voor 4 jaar tot achter de komma de nuances in een beleidsveld willen vastleggen- niet meer haalbaar en reëel is. Er zijn te veel snelle (externe) factoren die invloed uitoefenen, er zijn (financiële) onzekerheden, de veranderingen gaan snel, de overheid bezint zich op een andere rol.

In de aanloop naar een nieuw cultuurbeleid werden dan ook een paar uitgangspunten steeds duidelijker:

Het moest een toekomstvisie zijn waarin diverse partijen (politiek, cultureel veld, onderwijs bedrijfsleven etc.) zich zouden herkennen en vooral zich betrokken zouden voelen, én de uitgangspunten moesten de komende jaren zowel voldoende richting als flexibiliteit bieden om in de huidige snel veranderende maatschappij enige tijd mee te kunnen gaan.

Om aan deze onderliggende wensen tegemoet te komen hebben we de keuze gemaakt om van de cultuurnota een cultuurkompas te maken. Een richtinggevend document waarin we binnen kaders richtlijnen geven voor de manier waarop wij werken en hoe wij ons bestaande beleid in de toekomst kunnen richten en wijzigen.

We willen (andere) mogelijkheden bieden voor de culturele sector in Helmond, houvast bieden voor het maken van keuzes door de politiek. En we willen een overheid zijn die anders gaat functioneren en een andere rol vervult naar de buitenwereld en het culturele veld. Een overheid die allianties vormt en zelforganiserend vermogen stimuleert.

Het kompas zal ruimte bieden om –naar gelang de behoefte- in de komende jaren in detail op deelonderwerpen meer uitgewerkte beleidsnota's te ontwikkelen.

Tot slot speelt ook de (mogelijke) titel Culturele Hoofdstad 2018 een rol. Inmiddels weten we dat we op de shortlist staan, een definitieve nominatie wordt 6 september verwacht.

Uiteraard is de wijze waarop wij cultuur in Helmond in willen zetten voor de groei en de bloei van de stad mede afhankelijk van de kans die ons dan eventueel geboden wordt.

Tegelijkertijd speelt deze onzekerheid in de komende maanden een rol. Uiteraard kan en zal er op onderdelen uitgewerkt beleid ontwikkeld worden vóór de besluitvorming culturele hoofdstad (bijvoorbeeld een nieuw subsidiebeleid) maar op een aantal terreinen zal beleid sterk samen moeten hangen met de uitkomsten in september (ontwikkeling evenementen, podiumbeleid etc.)

Het proces rondom het cultuurkompas is een periode waarin wij zowel teruggeblift hebben als vooruit gekeken: wat willen we behouden, wat willen we uitbouwen, wat willen we vernieuwen, waar zien we mogelijkheden.

Meer dan ooit tevoren gaan behouden, uitbouwen en vernieuwen dit keer gepaard met beslissingen om te matigen, af te bouwen en in een enkel geval zelfs te stoppen.

Daartegenover staat de rol die wij als overheid willen pakken waar het gaat om verbreden, verbinden, beschermen, stimuleren en faciliteren. En de vooral met de kansen die daarmee gepaard gaan!

“De waarde van Cultuur?”

Cultuur maakt het leven waardevol!”

Aanleiding, inspiratie en werkwijze

Aanleiding

De gemeente Helmond bevindt zich volop in groei en transformatie, zowel binnen de gemeentegrenzen als in relatie tot de regio en verder. De oude cultuurnota was verlopen en mede vanwege de grote veranderingen op het gebied van beleid in het algemeen, en cultuur in het bijzonder (stadsvisie, bezuinigingen, culturele hoofdstad etc.), is ontwikkelen van een nieuwe nota uitgesteld. Een keuze die overigens meer gemeenten maken, bijvoorbeeld Eindhoven. Er wordt steeds vaker beleid ontwikkeld op specifieke onderdelen en niet meer middels brede vierjaarlijkse nota's.

Er bleek echter wel de behoefte te bestaan aan een meer integrale visie op cultuur in Helmond, en dan vooral in relatie tot nieuwe ontwikkelingen, het samenspel tussen overheid en het culturele veld, en de accenten die in juist Helmond gelegd zouden kunnen worden. Dit alles vormde de aanleiding om te onderzoeken of er wellicht iets anders nodig was dan een reguliere nota, maar vooral of de aanpak niet anders zou moeten zijn.

Legitimatie en inspiratie

Bij de aanloop naar het cultuurkompas hebben de volgende uitgangspunten ten aanzien van Cultuur ons geïnspireerd;

Intrinsieke waarde:

Cultuur levert een bijdrage aan het individuele welzijn. Culturele competenties, zoals reflectie op de leefomgeving, zelfbewust handelen, associatief denken en contextgericht werken blijken een leven lang van positieve invloed op het individuele welbevinden en dragen bij aan het zelfbeeld, de eigenwaarde en de verbondenheid met de leefomgeving. Hoe jonger gevormd, hoe diepgaander de doorwerking. Cultuurhistorisch besef draagt bij aan begrip van maatschappelijke vraagstukken en de eigen positie in de maatschappij.

Sociale waarde:

deze wordt zichtbaar in een gemeenschap, wijk of dorp door sociale samenhang, binding, betrokkenheid, dynamiek, openheid en identiteit. Gemeenschappelijkheid is essentieel in de maatschappij. Cultuur versterkt de eigen identiteit en vergroot het respect voor die van anderen. Cultuur maakt hoe de ander je ziet. Zij is het fundament voor een veerkrachtige samenleving die haar deuren openstelt voor ontmoeting, begrip, samenwerking en innovatie.

En tot slot heeft cultuur een directe en indirecte economische waarde:

De directe waarde vertaalt zich in het scheppen van werkgelegenheid en bestedingen in de culturele sector zelf, met name in het recreatief-toeristische domein. Culturele bekwaamheden van mensen hebben daarnaast een indirect economisch rendement. Creativiteit, zelfexpressie, culturele exploratie en ambachtelijk meesterschap zijn belangrijk voor veerkrachtige gemeenschappen en een basisvoorwaarde voor innovatie. Ze geven meerwaarde aan regionale economie, campusontwikkeling, grondprijzen, energie, bedrijfsomgeving, vestigingsklimaat, woonaantrekkelijkheid, zorg en veiligheid. Zij helpen daarbij de positie van Brabant als kennis- en innovatieregio te versterken.

De indirecte waarde blijkt bijvoorbeeld uit het onderzoek van Marlet (zie verderop), waarin een statistisch verband wordt aangetoond tussen de kwaliteit van het culturele systeem en de economische ontwikkeling van steden.

Cultuur speelt een rol op veel terreinen, hier speelt de overheid zijn rol:

Een veerkrachtige samenleving in een aantrekkelijke omgeving waar samenwerking, innovatie en begrip hoog in het vaandel staan

De gemeentelijke overheid kan daarmee een belangrijke bijdrage leveren aan onze maatschappij, cultuur heeft tenslotte ruimte en stimulans nodig om optimaal te kunnen bloeien.

In de toekomst willen we dat vooral doen vanuit de volgende insteek:

- samen met het culturele veld
- met de blik op de toekomst
- samen met andere beleidsvelden
- flexibel
- meerjarig
- zenden én ontvangen
- anders omgaan met (steeds) schaarse(re) middelen
- anders werkende overheid
- culturele basis als uitgangspunt
- Helmondse identiteit
- compact
- begrijpelijk
- een economische crisis hoeft geen culturele crisis te zijn

Veranderende rol van de overheid

We gaan als gemeente steeds meer naar een andere manier van werken, meer faciliterend, we willen meer richting geven aan de eigen kracht en het innoverend vermogen van de burgers en instellingen. We kunnen niet in ieder gat springen, zullen keuzes moeten maken, en we gaan meer sturen op maatschappelijke effecten naast onze controlerende taak.

Deze nieuwe overheid zal uiteraard ook gevolgen hebben voor de wijze waarop de gemeente Helmond omgaat met haar culturele instellingen, het cultuurbeleid en ook -heel basaal- op de manier van werken op individueel niveau.

Kort zal het er op neerkomen dat:

- beleidsnota's meer koersdocumenten worden, stippen op de horizon, flexibeler
- meer sturen op maatschappelijk effect (naast het smart sturen op cijfers)
- stimuleren van (cultureel) ondernemerschap, en daarin als overheid een zakelijk partner zijn
- anders werken met minder mensen (faciliteren, regisseren, allianties vormen, sturen op zelfredzaamheid)
- partner en meedenker zijn in plaats van controleur en aanjager
- het veld -en in het bijzonder jongeren- meer bij het beleid betrekken
- meer ruimte voor experiment
(en daarbij moeten we een manier zoeken waarop het maatschappelijk geaccepteerd wordt dat ook bij een overheid experimenten onzekere uitkomsten hebben maar desalniettemin wel van belang zijn voor ontwikkeling!)

Tot slot, ondanks het voorzichtige opschuiven van cultuur naar een volwaardig beleidsveld, blijft cultuur in de ogen van velen toch nog elitair. Inwoners rekenen vaak maar een heel klein deel van wat cultuur is daadwerkelijk tot cultuur en daarmee blijft dit beleidsveld nog steeds kampen met een imago-probleem. Goed communiceren is en blijft voor een overheid op het terrein van cultuur een zeer belangrijke factor.

Werkwijze

Factor c

We hebben ervoor gekozen om de input voor een visie te verzamelen en te laten onderbouwen middels een methode die factor C heet. Een manier om communicatief beleid te ontwikkelen. Daarbij wordt er in eerste instantie op een gestructureerde wijze met heel veel partijen (zowel cultureel veld, als politiek, als overig) verkend en gesproken over actualiteiten, wensen, knelpunten, en eventuele oplossingsrichtingen. Vervolgens worden deze resultaten verwerkt tot een visie. Eigenlijk een werkwijze die heel logisch klinkt maar waarvoor vaak de tijd ontbreekt, of die door de reguliere ontwikkeling van beleid vaak niet voor de hand ligt.

Uiteindelijk moet deze methode er voor zorgen dat het draagvlak van het betreffende beleid groter is dan wanneer de klassieke methode gehanteerd wordt: eerst intern een beleidsdocument schrijven, daarover discussiëren met diverse partijen en dan (meerdere malen) aanpassen.

We hebben 2 grotere trajecten doorlopen:

inhoudelijke thematische veldverkenningen met het culturele en maatschappelijke veld, en terugkoppeling uitkomsten van deze veldbijeenkomsten met individuele politieke fracties.

Cultuurnota wordt cultuurkompas

Gedurende het eerste deel van het traject is met alle partijen onder meer gesproken over de wenselijke vorm van de nota. De oude vorm van nota's voldoet niet meer. Er is behoefte aan een document waarin op hoofdlijnen voor een langere periode (meer dan 4 jaar) ingegaan wordt op mogelijke trends, ontwikkelingen en de veranderende rol van de overheid. Ook belangrijk hierbij is dat het een document moet worden wat de ontwikkelingen binnen Helmond koppelt aan datgene wat er in de rest van Brabant gebeurt, dus over onze gemeentegrenzen heen.

Er is geen behoefte aan een allesomvattende nota waarin diverse beleidsterreinen tot in detail herzien worden en binnen het jaar daarop volgend uitgevoerd worden. Dit is een te ambitieuze stap en zal zeker tot teleurstellingen leiden. De nota zal daarom een relatief compact kompas worden, aangevuld met een agenda waarin voor de komende jaren aangegeven wordt wanneer welk beleidsterrein intensiever wordt uitgewerkt en middels deelnota's ter besluitvorming zal worden voorgelegd.

Terugkoppeling veldbijeenkomsten met fracties

Na de zomer is gestart met het voorleggen van de veldverkenningen aan de individuele politieke fracties. Enerzijds om hen te informeren, anderzijds om –neutraal- te kunnen discussiëren over de mogelijk richtingen: in hoeverre ervaart de politiek dezelfde

vraagstukken, zijn ze verbaasd over de uitkomsten of is er juist herkenning? Waar willen zij de nadruk op leggen en in hoeverre zien ze een mogelijk gewijzigde rol voor het ambtelijk en bestuurlijk apparaat. Met 2 partijen heeft geen overleg plaatsgevonden.

Tijdens deze bijeenkomsten is gebleken dat er bij de politieke partijen bijzonder positief gereageerd werd op het op deze wijze, en in dit stadium, bespreken van de ontwikkelingen en mogelijkheden binnen dit beleidsveld. Alle partijen spraken de wens uit dit pad steeds uiterst zorgvuldig te blijven bewandelen en steeds in een vroeg stadium op de hoogte gehouden te willen worden. Men heeft de behoefte aan fundamentele discussie op deelterreinen in een later stadium. Bovendien ziet men een rol voor de gemeente als communicatieve verbinder tussen diverse partijen die van niet te onderschatten belang is.

Algemene reactie was ook dat er veel anders kan én mag. De gemeente mag meer in de rol van opdrachtgever, een grotere 'makelaarsfunctie', bewuster sturen op bijvoorbeeld fusies, beargumenteerd kiezen voor minder of kleinere evenementen, meer ruimte voor experiment, sturen op deregulering, en minder vast blijven hangen in de gebruikelijke subsidiestromen,, zelfs wanneer dat het einde van bestaande evenementen met zich mee brengt.

De ontwikkelingen rondom de shortlistnominatie Culturele Hoofdstad, en de voortgang van een gezamenlijke visie van de B5 en de provincie op cultuur hebben ervoor gezorgd dat de hoofdlijnen van het kompas in de afgelopen maanden nog zijn bijgesteld.

Huidige stand van zaken

Naar aanleiding van de ontwikkelingen binnen het Culturele Hoofdstadtraject, en de gesprekken met het veld en de politiek zijn een aantal verandertrajecten reeds ingezet:

- *Optimaliseren subsidietraject van de culturele instellingen.*

Hierbij wordt de subsidiebeschikking meer gekoppeld aan het gewenste maatschappelijk effect ('waarom' doen wij dit?), en aan de kaders waarbinnen de instelling moet werken ('hoe' doen ze dat). Tot slot is hetgeen daarvoor gedaan wordt (het 'wat') de expertise van de instellingen.

De afrekening en controle zal daardoor -naast de reguliere financiële en juridische toets- meer in het teken komen te staan van maatschappelijk effect en klanttevredenheid. Ook de beschikking in relatie tot de ASV en overige wet- en regelgeving wordt tegen het licht gehouden.

- *De aansturing en begeleiding van de culturele instellingen*

Deze vullen we meer zakelijk in. Het accounthouderschap wordt steviger aangepakt en in een reële jaarcyclus geplaatst. Er komt een sterkere koppeling tussen de gemeente en de besturen. Dat betekent dat we onze kaders scherper en helderder maken maar tegelijkertijd de instellingen binnen die kaders meer ruimte geven om hun eigen expertise in te zetten. Daarnaast stimuleren we de instellingen om sterker te sturen op ondernemerschap en –binnen de kaders- andere partners te zoeken en inkomsten te genereren.

- *Opmaat Culturele Hoofdstad*

We faciliteren en stimuleren culturele initiatieven en vernieuwing, maar voeren deze zelf niet uit

- *Vernieuwen van de subsidievoorwaarden*

We onderzoeken de bestaande subsidies voor de culturele evenementen. Hiertoe worden de huidige subsidies geïnventariseerd en geëvolueerd, niet alleen de culturele subsidies maar ook de overige financiële bijdragen aan diverse evenementen en de overige inzet die de gemeente levert worden daarin meegenomen

- De beleidssamenhang tussen verschillende sectoren wordt versterkt. Cultuur wordt inmiddels intensiever gekoppeld aan economie en ruimtelijke ordening.

Recente ontwikkelingen cultuurbeleid

Algemene ontwikkelingen cultuurbeleid

Tot aan de jaren tachtig heeft cultuur in het licht gestaan van beschaving, van volksverheffing. Zo ergens rond de jaren negentig verschoof de waardering van cultuur naar aspecten van economische ontwikkeling. De laatste jaren wordt cultuur veelal beschouwd en verdedigd binnen vooral de economische waarden. Dit is voor menigeen een relatief makkelijke en grijpbare methode om het bestaansrecht van cultuur en daarmee investeren in cultuur te legitimeren. Daarin schuilt echter een gevaar. Een inzicht in het functioneren van, en de waarde van cultuur op zichzelf ontbreekt. Naast deze economische waarde heeft cultuur namelijk nog meer waarden waarmee het belang geduid kan worden.

In de huidige snel veranderende netwerkmaatschappij is een goede borging en positionering van cultuur meer dan ooit noodzakelijk.

Cultuur wordt langzamerhand niet langer gezien als luxe extra maar steeds meer als basisvoorwaarde, die als een soort rode draad en impuls ver gaande invloed kan hebben op diverse beleidsterreinen. Vanuit die gedachte ontstaat er een grotere behoefte aan mogelijkheden om cultuur meer en beter te kunnen duiden en monitoren. Zowel kwalitatief als kwantitatief. Deze waarden blijken echter niet gemakkelijk uit te drukken en vormen daarmee één van de grotere uitdagingen in de sector.

Recent spelen er een hoop ontwikkelingen die hierop in gaan. Vele partijen -instellingen en overheid- zijn zich er van bewust dat het hard nodig is aandacht te besteden aan de culturele ontwikkelkracht in het algemeen en een beter inzicht in de sociale, ruimtelijke en economische effecten van cultuur in het bijzonder.

Een drietal ontwikkelingen zijn in dit verband voor Helmond interessant :

Cultuurvisie Brabantstad

- De B5 zijn samen met de provincie een gezamenlijke visie op cultuur aan het ontwikkelen. Voor de zomer van 2013 zal deze visie aan raden en staten worden voorgelegd.

In deze gezamenlijke cultuuragenda verwoorden we waar we naar toe willen in de 21ste eeuw. Hierin wordt aandacht besteed aan het zogenaamde 'cultureel systeem' waarin een basis en een top.

Onder de culturele basis verstaan we het geheel van laagdrempelige voorzieningen en programma's dat het voor inwoners van Brabant – jong en oud – mogelijk maakt om kennis te maken met en deel te nemen aan cultuur.

Onder de culturele top worden de toonaangevende voorbeelden verstaan die zich kwalitatief onderscheiden. Het zijn de iconen voor cultureel Brabant. Zij dragen het meest bij aan culturele trots en inspireren om nieuwe ambities te formuleren. Het is van belang dat de basis breed en toegankelijk blijft.

De top kan alleen groeien, wanneer er ook in de basis wordt geïnvesteerd. Juist voor Brabant, groot in kleinschaligheid, is dat een belangrijke notie. Lokale overheden, onderwijsinstellingen en culturele organisaties hebben daarbij een belangrijke rol, omdat juist zij de kennismaking met cultuur in de directe woon- en leefomgeving mogelijk maken.

Voor de topvoorzieningen zijn met name de Brabantstad partners belangrijk, ook in relatie tot de ambitie 2018 Eindhoven|Brabant. Met een sterke top, ondersteuning, gecoördineerde marketing, bijbehorende arrangementen, regionale beeldverhalen en innovatief ondernemerschap kan Brabant een cultureel toonaangevende regio in Europa worden.

We streven gezamenlijk naar:

- *een cultureel systeem met een brede basis*
een cultureel systeem dat zich overal in Brabant laagdrempelig manifesteert waardoor Brabanders, van jong tot oud, als vanzelf kennismaken met cultuur;
- *een cultureel systeem dat toegankelijk is*
Naast de vanzelfsprekendheid van kennismaking, moet elke Brabander de mogelijkheden hebben, en zich uitgenodigd voelen, om vervolgstappen te zetten in zijn/haar culturele ontwikkeling;
- *een cultureel systeem met een (internationaal) toonaangevende top*
Talenten moeten zich in onze provincie naar de top kunnen ontwikkelen. Een top die op internationaal niveau meedoet. Met spraakmakende programma's rond ons cultureel erfgoed en vitale herbestemmingen van cultuurhistorische complexen. Met onderscheidende kunstenaars en creatieve hotspots met aanzuigende werking. Met een creatieve industrie die aansluit op de belangrijke internationale netwerken.

Optiewaarde Cultuur

- In het 'Onderzoek de waarde van Cultuur' stelt Marlet¹: De maatschappelijke waarde van de culturele sectoren is hoger dan de maatschappelijke kosten. Cultuur voegt jaarlijks meer toe aan de welvaart dan de belastingbetaler erin stopt. Hiermee bombardeert hij cultuur tot 1 van de belangrijkste dragers van ons welzijnsgevoel, onze identiteit ontleent daaraan grotendeels zijn waarde, en ons welbevinden wordt hiermee op een hoger plan getild.

Marlet heeft daarnaast in de "Atlas voor gemeenten" alle 50 grootste gemeenten vergeleken op basis van hun culturele kapitaal aan de hand van een zogeheten cultuurindex. Helmond staat hier op een 44e plaats. Uit de vergelijking blijkt dat er een scheefgroei is in Helmond waar het betreft investeringen op ruimtelijk en economisch gebied ten opzichte van de ontwikkeling van cultuur, zowel wat betreft de voorzieningen en producenten als de groei en kracht van het culturele leven in de stad. Helmond heeft als groeistad de culturele sector niet volledig mee zien groeien. Het achterblijven van de sector en het culturele aanbod vormt echter een gevaar voor de ontwikkeling van de stad.

Marlet stelt namelijk dat nu juist cultuur een van de belangrijkste factoren is die zorgt voor een positieve waardering van een stad, een gunstig vestigingsklimaat en daarmee een optimale omgeving voor (economische) ontwikkeling. Dit wordt ook wel gekoppeld aan de zogenaamde *optiewaarde van cultuur*. Een stad met een groot en gevarieerd aanbod op het terrein van cultuur is een aantrekkelijke keuze om te gaan wonen en werken. Zelfs wanneer er geen gebruik wordt gemaakt van het betreffende aanbod zullen mensen en bedrijven er in hun keuze tussen steden toch rekening mee houden dat een eventueel aanbod er in meerdere (of mindere!) mate is.

Meetbaar maken 'waarde van cultuur'

- De provincie Noord-Brabant gaat in samenwerking met PON en Telos (beide onderzoeksinstituten) vorm proberen te geven aan de wijze waarop de waarde van cultuur meetbaar te maken is.

Uitgangspunten Cultuurkompas

We kunnen de voorgenomen koerswijzigingen in het cultuurbeleid in een paar hoofdpunten samenvatten:

- flexibeler subsidiëren
- kansen creëren voor nieuwe ontwikkelingen (financieel, ruimtelijk, netwerken)
- bestaande initiatieven koppelen aan vernieuwingen (allianties vormen)
- subsidies relateren aan maatschappelijk effect
- cultureel ondernemerschap stimuleren
- educatie, participatie en amateurkunst blijven van belang voor een lokale overheid
- efficiënt en toekomstbestendig
- ambitie tot stabiele culturele basis voor Helmond, passend in haar rol binnen de Peel en binnen de B5
- regionale samenwerking

Meer in detail betreft het de volgende uitgangspunten:

Culturele identiteit

- 'Transformatie' is op cultureel vlak een identiteit, met een karakteristiek van de Helmondse maakindustrie. We willen de verschillende identiteiten van Helmond op verschillende momenten gebruiken.
- De Gemeente gaat meer samenwerken met het veld, faciliteren en sturen op de eigen kracht van de culturele sector
- Voor wat betreft het consumeren van cultuur richt Helmond zich in de eerst plaats op de Peel, conform de ambities in de stadsvisie. Voor wat betreft het produceren van cultuur spiegelen we ons vanuit een Helmondse identiteit aan Eindhoven, de overige B5 steden en de provincie Noord-Brabant
- Industrieel verleden wordt vertaald naar het heden.

Culturele basis

- In de basis hebben we een volwaardig cultureel aanbod daar waar het de aanwezigheid van voorzieningen betreft (bibliotheek, kunstencentrum, museum, theater, poppodium, filmhuis etc.), het is echter de kunst om de kwaliteit van dit aanbod in de pas te laten lopen met de ambities die Helmond heeft als regiostad
- Niet meer denken in disciplines (beeldende kunst, podiumkunst, etc.) maar in een keten van functies: kennismaken, verkennen, ontwikkelen, experimenteren, produceren, overdragen en excelleren. Dat schept ruimte om anders te kijken en daarmee op de plaatsen waar schakels missen als overheid een rol te vervullen. Bovendien biedt het ruimte om anders te subsidiëren, niet meer naar sector maar naar innovatie, cross-overs, en groei.
- In cohesie is veel mogelijk, bijvoorbeeld door middel van een shared back-office voor de culturele instellingen. Met name daar waar het bijvoorbeeld Speelhuis en Cacaofabriek betreft.

- Culturele instellingen gaan structureler en beter samenwerken. De gemeente zal hier meer op gaan sturen
 - Gemeente gaat meer in de rol van “opdrachtgever” naar de culturele instellingen. Dat wil zeggen dat ze in hun rol als subsidieverstrekker samen met de instellingen meer stuurt op gewenste maatschappelijk effecten, naast de gebruikelijke juridische en financiële onderdelen.
 - Er wordt door het culturele veld in Helmond ruimte gevoeld om te experimenteren. Dit is een kans die gegrepen en uitgewerkt moet worden
 - Het is belangrijk om cultureel ondernemerschap te stimuleren.
 - Beleid ontwikkelen waarbij de culturele instellingen de mogelijkheid krijgen eigen verworven extra inkomsten (vanuit het gewenste ondernemerschap) in te zetten voor innovatie op hun (afgebakende) terrein.
 - Culturele instellingen hebben behoefte aan duidelijkheid en meer sturing. De gemeente zal het accounthouderschap helder en zakelijk invullen
 - Gezamenlijke verbondenheid tussen veld en overheid moet evidentier zijn, hierop wordt meer gestuurd
-

Subsidiëring/evenementen

- Het huidige subsidiebudget wordt verdeeld onder een aantal grotere langlopende evenementen, voor nieuwe en kleinere initiatieven is weinig mogelijk. In een nieuw subsidiebeleid wordt ruimte gecreëerd voor nieuwe en vernieuwende initiatieven. Naast budget voor gearriveerde evenementen, moet er een soort startersbudget worden vrijgemaakt.
 - Een verbeteringslag voor lang bestaande culturele stadsevenementen, daar waar het vernieuwing, slagvaardigheid, regionale uitstraling en toekomstbestendigheid betreft
 - Het stimuleren van evenementen middels subsidie en beleid passend bij het DNA van de stad, gekoppeld aan een visie op het gebied van Stadsmarketing
 - Subsidiëring aanpassen aan economische voor- en tegenspoed. Als het economisch slecht gaat, kan het aantal evenementen teruggebracht worden of wellicht minder groots zijn.
 - Subsidie (gedeeltelijk) koppelen aan cultureel ondernemerschap
 - Gemeente stimuleert andere financieringsvormen (crowdfunding, etc.)
 - Gelet op de veranderende rol van de overheid zoeken we een balans tussen het stimuleren van professioneel- en amateuraanbod. Deze vertaalslag zal uitgewerkt worden in een vernieuwd subsidiebeleid
-

Cultuurparticipatie/Cultuureducatie

- Cultuur doet iets extra's voor de ontwikkeling van kinderen. Het in stand houden van instituten op dat terrein is en blijft daarmee een duidelijke meerwaarde voor de stad houden.
 - Er is een ontwikkeling gaande waarbij cultuureducatie meer vraaggericht wordt georganiseerd dan aanbodgericht. De gemeente zal daar mede op sturen.
 - De gemeente is subsidiegever van Kunstkwartier en Bibliotheek en zal in die rol meer sturen op gewenste maatschappelijke effecten
 - Als overheid gaan we onderzoeken op welke wijze er een rol te vervullen valt bij indirecte trends betreffende educatie/participatie (aandacht voor cultuurbewustzijn bij pabo-studenten, positie cultuuronderwijs in het basis- en voortgezet onderwijs)
 - Een rode lijn tussen de verschillende cultuuruitingen is cultuureducatie. Daarmee is cultuureducatie een essentieel onderdeel van de culturele infrastructuur. Dit wordt steviger verankerd in samenwerking met onderwijsinstellingen.
 - Gemeente Helmond biedt een podium voor jonge talenten, om ze te behouden en mogelijkheden te bieden
-

Creatieve Industrie

- Beleid ontwikkelen waarbinnen zowel de (commerciële) kunstenaar als de creatieve ondernemer kansen krijgt. Scheidslijn tussen sectoren vervaagt.
 - Rol pakken waar het gaat om het koppelen van creatieve industrie aan culturele sector en bedrijfsleven
 - Ruimte creëren voor verschillende vormen van creatief ondernemerschap: van zeer basaal (alleen beschikking van leegstaand pand) tot vergaand en gereguleerd
 - Zorgen voor een goed vestigingsklimaat voor professionele kunstenaars
-

Koppeling andere beleidsvelden en provinciale ambities

- Culturele kansen zoeken binnen de economische thema's van Helmond: Food, Automotive
- Actief sturen op culturele bewustwording in andere sectoren (RO, economie etc.)
- Voortvloeiend uit de ambities Culturele hoofdstad: cultuur inzetten voor het (mede) oplossen van maatschappelijke vraagstukken
- Cultuur volwaardig plaatsen binnen de structuurvisie en stadsmarketing
- Provincie Noord Brabant plaatst in haar 'Agenda van Brabant' cultuur naast Economie en Ruimtelijke ordening. Gesteld wordt dat juist cultuur er voor kan zorgen dat deze 2 andere beleidsterreinen zich optimaal ontwikkelen. Parallel hieraan zou cultuur binnen de gemeente Helmond steviger gepositioneerd kunnen worden.

- De B5 ontwikkelt samen met de provincie een visie op de culturele basisinfrastructuur van Brabant. De Helmondse ambities zouden daarmee steeds tegen het licht gehouden moeten worden van een vergaande samenwerking: wat kunnen/willen we alleen doen, wat moeten/willen we samen ontwikkelen
-

Overig

- instellen permanente 'denktank' met meedenkers en meedoeners uit het (Helmondse) culturele veld en overheid
 - zoeken naar vestigingskansen voor regionale/provinciale cultuurproducenten
-

Agenda komende jaren

2013

- vernieuwd subsidiebeleid voor culturele evenementen en amateursector
- accounthouderschap (opdrachtgeverschap) culturele instellingen helder invullen en laten landen in de afspraken binnen een passende jaarcyclus
- instellen culturele denktank
- verdere plannen in relatie tot de opmaat Culturele hoofdstad ontwikkelen en uitvoeren

2014

- vernieuwde visie op erfgoedbeleid, waarbij de waarde van erfgoed voor de identiteit van Helmond centraal staat
- PR/communicatieplan Cultuur (in Helmond) verder uitwerken (vanuit traject culturele hoofdstad)
- Visie op doorontwikkeling culturele evenementen
- gezamenlijke gemeentegrensoverschrijdende visie op cultuurbeleid met B5 en provincie (Cultuur Agenda Brabant)
- kaders voor culturele starters ontwikkelen
- Samenwerking met Eindhoven verder uitwerken daar waar mogelijk (bibliotheek?)

Een eventuele verdere prioritering en aanvulling dient in de commissie en de raad te worden besproken.

Vorm van het Kompas

Bovenstaande uitgangspunten en de agenda zullen in een toegankelijke, beknopte en bewaarbare 'reisgids' worden uitgewerkt.